

Turijn in cijfers

7

tot 14 meter diep zijn de 'geheime' tunnels en koninklijke kelders onder de stad.

18

kilometer aan 'portici', galerijen, houden je in alle seizoenen droog bij shoppen en flaneren.

40

markten of meer zijn er, verdeeld over alle dagen van de week, met de grootste op Piazza della Repubblica.

168

meter hoog is de Mole Antonelliana, filmmuseum en icoon in de skyline van de stad.

200

cafés (alleen voor koffie!) had Turijn rond 1850: veel voor een bevolking van 180.000 zielen.

218

v.Chr. was het jaar dat Hannibal met zijn olifanten over de Alpen Turijn naderde en verwoestte. Pas in 28 v.Chr. werd de stad weer opgebouwd door keizer Augustus.

813

fonteintjes van groen gietijzer in het centrum spuiten water uit het hoofd van een stier: 'I Toretti'.

1888

was het jaar waarin Friedrich Nietzsche naar Turijn kwam; hij schreef er 'Ecco Homo'.

1906

was het jaar waarin de film-industrie zich in Turijn vestigde. Elegante paleizen en fin-de-sièclehuizen vormden een mooi decor.

1934

is het jaar van de grote bouwkundige vergissing in het historische centrum: de Torre Littoria aan de Piazza Castello.

40.000

bomen werden in 2016 in de stad geplant om het groene aanzien te vergroten.

70.000

studenten studeren er ongeveer aan de universiteiten, waarvan de oudste dateert uit begin 15e eeuw. Erasmus was eind van die eeuw een van de studenten.

239
meter boven de zeespiegel
en aan de voet van de Alpen
ligt Turijn.

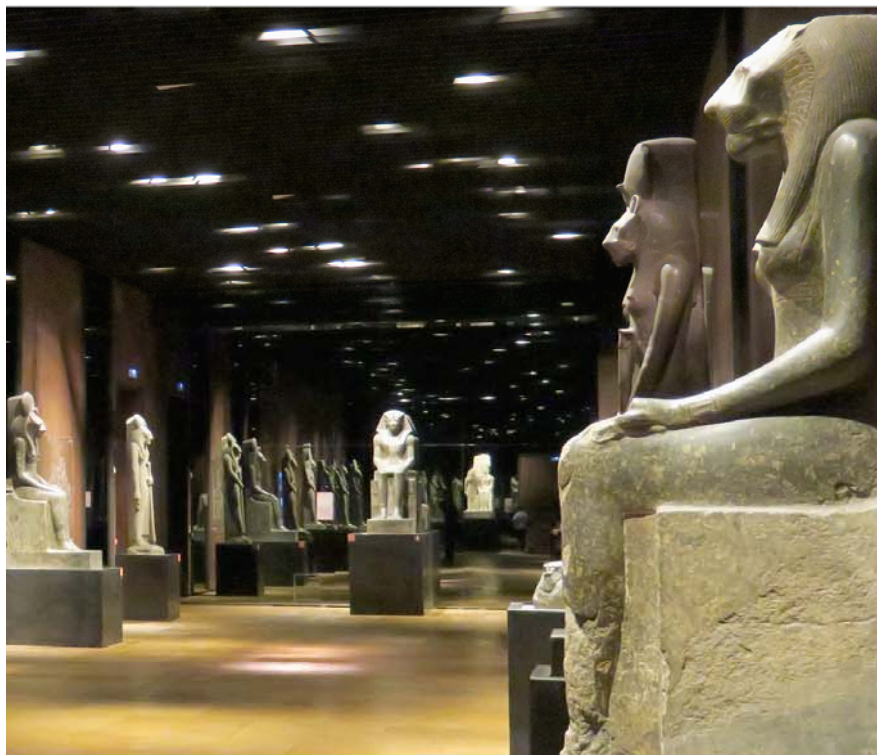
3

De grootste collectie buiten Egypte – Museo Egizio

Een belangrijke publiekstrekker in Turijn is het Museo Egizio, dat volledig is gewijd aan de kunst en cultuur van het oude Egypte. Je kunt je er laten verleiden door de kunstschaten zelf, maar je kunt je ook door de collectie laten voeren aan de hand van een digitale gids (met video's) die je bij je toegangskaartje kunt krijgen.

In 2015 werd het Museo Egizio 1 heropend na een algehele restauratie en uitbreiding. De expositie start nu op de tweede verdieping. Je volgt een traject dat chronologisch en naar thema is ingedeeld. Het begint met de tijd voor de dynastieën en eindigt op de begane grond met de koningsgalerij. Veel objecten, waar in de oude,

Faraozaal in het Egyptisch Museum. Filmsetontwerper Dante Ferretti bedacht deze opstelling.

19e-eeuwse opstelling geen plaats voor was, zijn gerestaureerd en opgenomen in de permanente opstelling. Het museumoppervlak is bijna verdubbeld en alles is prachtig geëxposeerd. Aardig detail is dat het museum sinds een paar jaar onder leiding staat van Christian Greco, voormalig conservator van het Museum van Oudheden en universitair docent in Leiden. Hij geeft soms zelf rondleidingen (zie de website). Naast de permanente opstelling zijn er met regelmaat thema-exposities.

Opgravingen en meer

De basis van de collectie van het Egyptisch museum kwam in 1824 naar Turijn. Toen kocht koning Carlo Felice de uit 5628 stukken bestaande verzameling van Bernardino Drovetti, Piemontees en voor Frankrijk lang diplomaat in Egypte. Het Louvre had de eerste keuze, maar geen belangstelling. In 1832 werden de Egyptische schatten die al langer in het bezit van de Savoyes waren, aan de collectie toegevoegd. Hiertoe behoorde de Mensa Isiaca (bronzen altaar). De opgravingen begin 20e eeuw door Ernesto Schiaparelli, directeur van het museum, werden door het hof financieel ondersteund en dat leverde nieuwe schatten op. Opgravingen en nieuwe aankopen resulteerden in 25.000 nieuwe voorwerpen uit de prehistorie en het Oude Rijk en Middenrijk van Egypte. Van 1930 tot 1937 zette diens opvolger Giulio Farina het werk van Schiaparelli in Egypte voort. In 1967 schonk de Egyptische regering het rotstempeltje van Ellesjia als dank voor de hulp bij het in veiligheid brengen van Nubische kunstschaten in verband met de bouw van de Aswandam. Hoogtepunten in het museum zijn de tombe van de onbekenden, de tombe van Irti en zijn vrouw Neferu, de bijzondere galerij met sarcophagen, het beeld van Ramses II en de tombe van Kha en zijn vrouw Mirit, architect aan het hof van farao Amenofi III (1400 v.Chr.). In de nieuwe opstellingen zijn nu ook negentig gerestaureerde papyrusrollen te zien. De Papyrusrol van Luefankh is 1847 cm lang.

Zeldzame boeken en meer

In hetzelfde gebouw is nog steeds de Accademia delle Scienze 2 gevestigd. Deze beschikt over tal-

Het strenge, bakstenen gebouw, waarin het Museo Egizio is gevestigd, is een ontwerp van architect Guarino Guarini. Het werd in opdracht van de jezuïeten gebouwd en diende als Collegio dei Nobili. Jonge edellieden werden er onderwezen. In 1787 werd het de zetel van de Accademia delle Scienze, een instituut dat dertig jaar eerder was opgericht door de wiskundige Giuseppe Luigi Lagrange, de arts Giovanni Cigna en de chemicus Angelo Saluzzo. Hun namen kom je tegen als straatnamen in het centrum. De hoofdingang aan de Via Accademia delle Scienze dateert van 1824 en is speciaal ten behoeve van het Egyptisch Museum gebouwd.

9

Slow Food – stad van enogastronomia

Hoofdstad van de smaak. Turijn is een paradijs voor gourmands. Dat kun je ervaren in een keur aan fijne restaurants maar ook in de winkels. Denk aan de prachtige creaties van chocolade en de verleidelijke toepassingen van hazelnoot bij de chocolatiërs en banketbakkers. Of de kazen, wijnen en witte truffel in tal van aantrekkelijke deli's. En ook ijs, de beroemde 'gelato', is in Turijn een serieus kwaliteitsproduct.

Met Piemonte als achterland is Turijn verzekerd van de aanvoer van kwaliteitsproducten. De Slow Foodbeweging ontstond in 1986 in het ten zuiden van Turijn gelegen stadje Bra; als protest tegen de opkomst van de fastfoodindustrie. De ondertussen

Grana Padano van Fiandino.

wereldwijde organisatie Slow Food (met ook een Nederlandse afdeling: www.slowfood.nl) ondersteunt kleine producenten van levensmiddelen, die geen concessie willen doen aan kwaliteit en alleen producten met een 'goede smaak' willen bieden. En dat proef je in Piemonte en uiteraard in Turijn!

Aanvoer uit het achterland

Ten noordoosten, maar vooral ten zuiden van Turijn worden de beste Italiaanse wijnen geproduceerd. Bekende namen zijn **Barolo**, **Barbaresco**, **Barbera**, **Dolcetto** en **Moscato d'Asti**. Het westen van Piemonte is de fruitschuur, waarbij ook oude fruitrassen in ere worden gehouden.

Piemonte is bekend om de kwaliteit van het vlees, la razza bovina Piemontese. Zowel in het laagland als in de Alpen wordt een grote diversiteit aan kazen geproduceerd. De begeerde witte truffel komt uit de zuidelijk gelegen streken Langhe en Monferrato; net als de hazelnoot en kastanje die je in veel zoete lekkernijen terugvindt. En dankzij het hof van Savoye beschikt de Turijnse keuken over een bijzondere receptuur voor zowel de warme maaltijd, het dessert als voor patisserie en chocolade.

Overall in het centrum tref je winkels met etalages die je het water in de mond doen lopen. Om je te helpen bij je gastronomische ontdekkingen worden op blz. 52 (maar ook elders in de gids) leuke adressen genoemd. Maar al wandelend zul je er ongetwijfeld veel meer ontdekken.

Cioccolata

Turijn staat aan de top wat betreft de productie van chocolade en patisserie. Sinds er cacaobonen werden aangevoerd in Europa, wordt er in Turijn chocolade gemaakt. Al in de 16e eeuw genoot het hof van Savoye van warme gesmolten chocolade, ook toen al een delicatessen. Tot 1826 werd chocolade alleen gedronken; vaste chocolade kon men nog niet maken. Caffarel was de eerste die met cacao een vaste substantie maakte en het patent hierop verwierf. In 1869 bracht Caffarel het nu bekendste Turijnse chocolaatje op de markt: de giandujotto of gianduiotto. Het heeft de vorm van een omgekeerd bootje en is gewoonlijk verpakt in een goudkleurig papertje. Door deze chocolade zitten geroosterde, fijngemalen hazelnoten. Uit de Langhe natuurlijk.

Een vriend van de oprichter van Slow Food startte **Eataly**, een supermarkt voor Slow Foodproducten, waar je ook kunt eten. In Turijn zijn er twee vestigingen, een kleine, Eataly Incontro, in de Via Langrange 3 en een grote bij Lingotto. Op Piazza Solferino 16a is een Hamburgeria di Eataly.

In de gianduiotto worden fijngemalen hazelnoten verwerkt.